

Sygn. akt I ACa 721/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Szewczyk
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg (spr.) SSA Grzegorz Krężolek
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Zaczyk

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa S. T.

przeciwko Skarbowi Państwa - Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 7 marca 2017 r. sygn. akt VII GC 191/16

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 8.100 zł (osiem tysięcy sto złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Grzegorz Krężolek SSA Andrzej Szewczyk SSA Sławomir Jamróg

Sygn. akt I ACa 721/17

UZASADNIENIE

S. T. żądał zasądzenia na swą rzecz od strony pozwanej Skarbu Państwa Komendanta Wojewódzkiego Policji w K. kwoty 256.012zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 czerwca 2016r. do dnia zapłaty i o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód S. T. podnosił, że był podwykonawcą robót budowlanych. Generalnym Wykonawcą robót była Przedsiębiorstwo Budowlano – Usługowo – Handlowe (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. , która nie zapłaciła

powodowi całego wynagrodzenia za prace objęte fakturą z dnia 30 grudnia 2015r. nr (...). Inwestor tj pozwany Skarb Państwa Komendant Wojewódzki Policji w K. ponosi solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia na zasadzie art. 647¹ § 5 kodeksu cywilnego . Strona pozwana została wezwana do zapłaty w terminie do dnia 15 czerwca 2016r. Pomimo kilkukrotnych spotkań, monitów strona pozwana odmówiła zapłaty pomimo iż należność dotyczy Inwestycji realizowanej i odebranej przez pozwanego w ramach której prace wykonywał powód do samego końca jej realizacji jako podwykonawca (zaakceptowany przez pozwanego).

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa Komendant Wojewódzki Policji w K. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego – Skarbu Państwa kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa według norm przepisanych. Strona pozwana przyznała, że w dniu 29 lipca 2014r. zawarła z Przedsiębiorstwem Budowlano – Usługowo – Handlowym (...) Sp. z o.o. w K. umowę nr (...) a także pozostałe umowy wymienione w pozwie. Przedmiotem Umowy Głównej była budowa kompleksu budynków Komendy Powiatowej Policji w S.. Umowa Główna została w całości wykonana, roboty budowlane nią objęte zostały odebrane w całości. Pozwany wypłacił Wykonawcy całość wynagrodzenia umownego. Pozwany przyznał także, że został poinformowany o zawarciu przez Powoda z Wykonawcą umowy nr (...) z dnia 19 stycznia 2015r., jednakże nie był informowany o podpisaniu przez powoda z Wykonawcą aneksów do Umowy Głównej, na które powód powołuje się w pozwie. Pozwany przyznał, że Powód był akceptowanym podwykonawcą na inwestycji na której Inwestorem był pozwany. Pozwany nie wyraził zgody na zawarcie przez powoda aneksów do Umowy podwykonawczej, ich treść nie była mu znana (w szczególności postanowień dotyczących wynagrodzenia), w związku z tym nie ponosi on odpowiedzialności za wypłatę wynagrodzenia umownego w części równej kwotom wskazanym w aneksach, czyli objętej powództwem. Niezależnie od powyższego podniósł, że zgodnie z § 3 ust. 13 Umowy Głównej Wykonawca przed wypłatą przez Pozwanego wynagrodzenia Umownego zobowiązany był złożyć oświadczenia podwykonawców dotyczące wypłaty im wynagrodzenia za wykonane prace. W związku z powyższym Wykonawca przedstawił oświadczenie Powoda z dnia 28 grudnia 2015r., zgodnie z którym na dzień jego wystawienia Wykonawca nie zalegał w wypłacie należnego wynagrodzenia na rzecz Powoda. Powód składając oświadczenie następującej treści „ P.P.H. (...) oświadcza, że P.U.H. (...) Sp. z o.o. na dzień 28.12.2015r. nie zalega z płatnościami faktur dotyczących w/w budowy” godził się więc z ryzykiem, że jego oświadczenie z dnia 28 grudnia 2015r. zostanie potraktowane jako potwierdzenie całkowitego rozliczenia się z Wykonawcą. Tymczasem w dniu 30 grudnia 2015r. powód wystawił fakturę obejmującą wynagrodzenie objęte powództwem .

Wyrokiem z dnia 7 marca 2017r. sygn. akt VII GC 191/16 Sąd Okręgowy w Kielcach zasądził od Skarbu Państwa - Komendanta Wojewódzkiego Policji w K. na rzecz S. T. kwotę 256.012 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 czerwca 2016r. do dnia zapłaty oraz kwotę 27.218 zł tytułem kosztów procesu.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowił następujący stan faktyczny:

Skarb Państwa Komendant Wojewódzki Policji w K. w dniu 29 lipca 2014r. zawarł z Przedsiębiorstwem Budowlano – Usługowo – Handlowym (...) Sp. z o.o. w K. umowę nr (...) na wykonanie zadania inwestycyjnego pod nazwą Budowa kompleksu budynków Komendy Powiatowej Policji w S.. Następnie niniejsze zadanie inwestycyjne zostało uzupełnione/rozszerzone w oparciu o zawierane umowy dodatkowe przez Generalnego Wykonawcę z Inwestorem z dnia 7 kwietnia 2015r. nr (...) - (...), z dnia 20 sierpnia 2015r. nr (...) (...) oraz z dnia 29 października 2015r. nr (...) - (...). §3 ust. 1 powyższej umowy z dnia 29 lipca 2014r. stanowił, że wykonywanie robót przez Wykonawcę przy pomocy podwykonawców odbywać się może na zasadach określonych w uPzp oraz z zastosowaniem art. 647⁽¹⁾ kodeksu cywilnego. W §3 ust. 8 stanowił, że wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia zamierzający zawrzeć umowę w trakcie realizacji przedmiotu umów o podwykonawstwo, której przedmiotem umów są roboty budowlane, będące przedmiotem umowy jest obowiązany do przedłożenia Zamawiającemu projektu tej umowy, przy czym podwykonawca lub dalszy podwykonawca jest obowiązany dołączyć zgodę Wykonawcy na zawarcie umowy o podwykonawstwo o treści zgodnej z projektem umowy ze wskazanym dalszym podwykonawcą. Ust. 9 stanowił, że Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zamówienia na roboty budowlane

przedkłada Zamawiającemu której przedmiotem są roboty budowlane w terminie 7 dni od dnia jej zawarcia. Ust. 10. stanowił, że Zamawiający w terminie 10 dni od dnia doręczenia mu umowy, może zgłosić pisemny sprzeciw do umowy o podwykonawstwo lub dalsze podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane. Ust. 12. stanowił, że Wykonawca przedkłada Zamawiającemu projekt umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, a także projektu jej zmiany oraz poświadczoną za zgodność z oryginałem kopii zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, a także jej zmiany. §3 ust. 13 stanowił, że wynagrodzenie za roboty budowlane wykonane za pośrednictwem podwykonawców Zamawiający ureguluje Wykonawcy po złożeniu przez Wykonawcę oświadczeń od podwykonawców o uregulowaniu przez Wykonawcę zobowiązań wobec podwykonawców za wykonane przez nich roboty.

Część prac dotyczących niniejszej inwestycji pod nazwą Budowa kompleksu budynków Komendy Powiatowej Policji w S. wraz z pracami dotyczącymi robót uzupełniających określonych w treści umów określonych powyżej nr (...) (...), (...) (...), (...),(...) (...)) została wykonana przez powoda jako podwykonawcę na podstawie umowy, którą powód zawarł w dniu 19 stycznia 2015r. z Generalnym Wykonawcą niniejszej inwestycji ((...) Sp. z o.o. w K.). Powód przedłożył do pozwu dokumenty w postaci:

Aneksu nr (...) z dnia 15.04.2015r. wraz z kosztorysem robót uzupełniających dotyczących umowy nr (...) pozwanego z Generalnym Wykonawcą, Aneksu nr (...) z dnia 24.08.2015r. do umowy nr (...) wraz z kosztorysem robót uzupełniających elektrycznych dotyczących umowy nr (...) pozwanego z Generalnym Wykonawcą, Aneksu nr (...) z dnia 30.10.2015r. do umowy nr (...) wraz z kosztorysem robót uzupełniających teletechnicznych dotyczących umowy nr (...) pozwanego z Generalnym Wykonawcą. Ponadto powód przedłożył do akt: harmonogram prac, ofertę podwykonawcy/powoda zawierającą kosztorys ofertowy wraz z przedmiarem robót składającą się z 4 zakresów; Aneks nr (...) z dnia 15.04.2015r. do umowy nr (...) zawarty pomiędzy powodem a Generalnym Wykonawcą wraz z kosztorysem robót uzupełniających, Aneks nr (...) z dnia 24.08.2015r. do umowy nr (...) zawarty pomiędzy powodem a Generalnym Wykonawcą wraz z kosztorysem robót uzupełniających elektrycznych, Aneks nr (...) z dnia 30.10.2015r. do umowy nr (...) zawarty pomiędzy powodem a Generalnym Wykonawcą wraz z kosztorysem robót uzupełniających teletechnicznych.

Powód jako podwykonawca został zgłoszony do pozwanego Inwestora, który zaakceptował powoda jako podwykonawcę i nie zgłosił sprzeciwu na piśmie ani w inny sposób w zakresie wykonywania przez powoda przedmiotu umowy, aneksów do umowy zawartej pomiędzy powodem a Generalnym Wykonawcą. Powód jako podwykonawca i przedstawiciele Inwestora brali udział w naradach na budowie realizacji umów/aneksów do umów zawartych przez powoda określonych powyżej, jak i przez okres obowiązywania umowy podstawowej i umów dodatkowych pozwanego z Generalnym Wykonawcą określonych powyżej (...) (...), (...) (...), (...) (...), (...).

Powód jako podwykonawca wykonał roboty systemu okablowania strukturalnego, system nadzoru wizyjnego, kontroli dostępu, system sygnalizacji włamania i napadu, telewizji (...), system przywoławczy i nagłośnienie inwestycji pod nazwą Budowa kompleksu budynków Komendy Powiatowej Policji w S.. Zakresy/kosztorysy prac powoda (podwykonawcy) określone w załącznikach do umowy nr (...) z dnia 19.01.2015r. zawartej przez powoda z Generalnym Wykonawcą, jak i aneksów do tej umowy nr (...) z dnia 15.04.2015r., nr (...)z dnia 24.08.2015r., nr (...)z dnia 30.10.2015r. są kosztorysami/załącznikami do umowy podstawowej i umów dodatkowych pozwanego z Generalnym Wykonawcą o nr (...) (...), (...) (...),(...) (...), (...).

Powód i przedstawiciele Inwestora podpisywali dokumenty odbioru wykonanych robót przez podwykonawcę (powoda) w ramach Inwestycji określonych w treści umów zawartych pomiędzy pozwanym a Generalnym Wykonawcą. Za wykonane roboty powód jako podwykonawca wystawił w stosunku do Generalnego Wykonawcy następujące faktury: Faktura nr (...) z 30.04.2015r., Faktura nr (...) z 29.05.2015r., Faktura nr (...) z 30.06.2015., Faktura nr (...) z 31.07.2015r., Faktura nr (...) z 31.08.2015r., Faktura nr (...) z 1.10.2015r., które zostały uregulowane i nie stanowią przedmiotu sporu.

Sporządzone zostały także protokoły z badań i prób funkcjonalnych instalacji/przedmiotu umowy i aneksów zawartych pomiędzy powodem z Generalnym Wykonawcą potwierdzające przez inspektora nadzoru inwestorskiego (ze strony pozwanego), iż instalacje wykonywane przez powoda zostały wykonane w sposób kompletny i niewadliwy. Protokołem z dnia z 27.11.2015r. Inwestor dokonał odbioru prac wykonanych w ramach umów określonych powyżej nr: (...), (...) (...),(...) (...), (...) (...). Protokołem dodatkowym z dnia 23.12.2015r. Inwestor dokonał odbioru robót instalacyjnych i teletechnicznych do umowy nr (...).

Generalny Wykonawca przedłożył Inwestorowi oświadczenie powoda z dnia 28 grudnia 2015r. dotyczące (...) Komendy Powiatowej Policji w S. następującej treści „ P.P.H. (...) oświadcza, że P.U.H. (...) Sp. z o.o. na dzień 28.12.2015r. nie zalega z płatnościami faktur dotyczących w/w budowy”. Inwestor uregulował należności wobec Generalnego Wykonawcy.

Powód w dniu 30 grudnia 2015r. wystawił ostatnią Fakturę VAT nr (...) na kwotę 450.095,10 złotych, na podstawie sporządzonego protokołu odbioru wykonanych robót podpisanego w dniu 30 grudnia 2015r. pomiędzy powodem jako podwykonawcą a Generalnym Wykonawcą ((...) sp. z o.o.). Powyższy protokół odbioru obejmował ostatni etap prac – to jest roboty instalacyjne wykonane w oparciu o umowę nr (...) z dnia 19.01.2015r. i aneks nr (...) instalacje teletechniczne. Z tytułu Faktury VAT nr (...) Generalny Wykonawca zapłacił powodowi w dniu 12.01.2016 r. – część należnej powodowi kwoty – to jest 60.000 zł., a następnie zapłacił w dniu 21.01.2016r. – część należnej powodowi kwoty – to jest 130.000zł. Dnia 23.05.2016r. Generalny Wykonawca przesłał powodowi dokument-kompensata umowna w treści którego ponownie uznał swój dług w zakresie zapłaty Faktury z dnia 30.12.2015r. nr (...) – dokonując dodatkowej kompensaty na kwotę 4.083,10zł. do zapłaty tytułem robót wykonanych przez powoda jako podwykonawca w ramach przedmiotowej Inwestycji pozostała kwota 256.012 złotych.

Wezwaniem do zapłaty z dnia 5 maja 2016r. powód wezwał Generalnego Wykonawcę do zapłaty należnego mu wynagrodzenia w kwocie 256.012 złotych, wraz z odsetkami od tej kwoty. Generalny Wykonawca ((...) sp. z o.o.) odmówił zapłaty długu, nie uregulował długu, a pomimo wielokrotnych monitów powoda i jego rozmów z zarządem spółki Generalnego Wykonawcy nie zapłacił on reszty wynagrodzenia.

Powód wezwaniem z dnia 3 czerwca 2016r. doręczonym w dniu 7 czerwca 2016r. wezwał pozwanego Inwestora do zapłaty kwoty 256.012 złotych tytułem nie zapłaconej w części przedmiotowej Faktury z 30.12.2015r. nr (...). Pozwany nie uregulował należności dochodzonej pozwem. W dniu 31 października 2016r. została ogłoszona upadłość Przedsiębiorstwa Budowlano – Usługowego (...) Sp. z o.o. w K..

Przy tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest zasadne i podlega uwzględnieniu w całości. W ocenie Sądu Okręgowego roszczenie powoda jest w pełni udokumentowane załączonymi do pozwu dokumentami a co za tym idzie udowodnione.

Odwołując się do przepisu artykułu 647¹ §1 i5 k.c. wskazał, że przesłanką solidarnej odpowiedzialności inwestora i wykonawcy jest z jednej strony zawarcie przez nich umowy o roboty budowlane, a z drugiej zawarcie przez wykonawcę umowy o podwykonawstwo z określonym przedsiębiorcą. Ochroną są objęci zarówno podwykonawcy spełniający swoje usługi na podstawie umowy o roboty budowlane, jak i podwykonawcy spełniający swoje usługi na podstawie umowy o dzieło. zrealizowanie części świadczenia wykonawcy na rzecz inwestora kosztem podwykonawcy, tj. bez otrzymania za to należnego wynagrodzenia od wykonawcy usprawiedliwia roszczenie podwykonawcy. Zgoda inwestora na zawarcie umowy powinna odnosić się do zindywidualizowanego podwykonawcy (element podmiotowy) i do treści określonej umowy o roboty budowlane (element przedmiotowy). Odpowiedzialność solidarna inwestora może także wynikać ze świadomości treści umowy zawartej z podwykonawcą uzyskanej także z innych źródeł, jeżeli na taką wiedzę wskazują okoliczności trwającego przez dłuższy czas procesu inwestycyjnego (np. wiedza o podwykonawcy, o zakresie wykonywanych przez niego robót, udział w negocjacjach mających na celu doprowadzenie do prawidłowego rozliczenia należności powoda za dokonane roboty) a z zachowania się tego inwestora w toku inwestycji wynika to, że wykonywanie określonego fragmentu robót przez zindywidualizowanego podwykonawcę było przez niego bezsprzecznie akceptowane (art. 60 kc). Zgoda inwestora na zawarcie przez wykonawcę umowy o roboty

budowlane z podwykonawcą mogła być wyrażona również w sposób dorozumiany po zawarciu takiej umowy. Zgoda ta może być wyrażona przez każde zachowanie, które ujawnia ją w sposób dostateczny, niezależnie od tego zgodę uważa się za wyrażoną w razie ziszczenia się przesłanek określonych w art. 647¹ §2 zdanie drugie k.c. Warunkiem wypłaty wynagrodzenia częściowego było wykonanie w danym miesiącu, złożenie obmiaru wykonanych robót, sprawdzenie ilości wykonanych i wystawienie faktury. W tym przypadku nie było możliwości wystawienia faktury częściowej bez protokołu odbioru robót, przy czym protokół był tym samym co protokół końcowy odbioru. Warunkiem wypłaty częściowego wynagrodzenia było wykonanie robót w danym miesiącu, złożenie obmiaru wykonanych robót, sprawdzenie ilości wykonanych robót, podpisanie protokołu odbioru i wystawienie faktury.

Zeznania świadków D. L., A. K., M. J. i R. B. potwierdzają, iż pozwany jako Inwestor miał wiedzę, iż powód wykonuje zlecone przez Generalnego Wykonawcę roboty na przedmiotowej budowie. Pozwany Inwestor wprawdzie do odpowiedzi na pozew powołał się na oświadczenie powoda z dnia 28 grudnia 2015r. jednakże było ono zgodne z prawdą, bowiem na dzień 28 grudnia 2015r. Generalny Wykonawca nie zalegał jeszcze z płatnościami faktur dot. inwestycji prowadzonej przez pozwanego Inwestora. §3 ust. 13 umowy pozwanego Inwestora z Generalnym Wykonawcą stanowił, że wynagrodzenie za roboty budowlane wykonane za pośrednictwem podwykonawców Zamawiający ureguluje Wykonawcy po złożeniu przez Wykonawcę oświadczeń od podwykonawców o uregulowaniu przez Wykonawcę zobowiązań wobec podwykonawców za wykonane przez nich roboty. Uszło zatem uwadze Inwestora, iż powyższe oświadczenie powoda z dnia 28 grudnia 2015r. nie odpowiada dokładnie treści postanowienia §3 ust. 13 umowy pozwanego Inwestora z Generalnym Wykonawcą, gdyż nie zawiera oświadczenia o uregulowaniu przez Wykonawcę zobowiązań wobec podwykonawców za wykonane przez nich roboty. Generalny Wykonawca nie przedłożył bowiem Inwestorowi oświadczenia powoda o uregulowaniu przez Generalnego Wykonawcę wszystkich zobowiązań wobec niego jako podwykonawcy za wykonane przez niego roboty, w tym za roboty odebrane protokołem odbioru z dnia 30 grudnia 2015r. W takiej sytuacji wbrew zarzutom pozwanego Inwestora oświadczenie z dnia 28 grudnia 2015r. niezasadnie zostało przez niego potraktowane jako potwierdzenie całkowitego rozliczenia się powoda jako podwykonawcy z Generalnym Wykonawcą. Fakt, że Pozwany Inwestor uregulował należność Generalnemu Wykonawcy nie zwalnia go z odpowiedzialności solidarnej określonej a przepisie art. 647¹§5 k.c. Jako podstawę zasądzenia odsetek Sąd Okręgowy powołał art. 481 §1 i §2 k.c. w zw. z art. 455 k.c., uwzględniając, że powód wezwał stronę pozwaną do zapłaty m.in. należności z faktury VAT nr pismem z dnia 3 czerwca 2016r. (doręczonym w dniu 7 czerwca 2016r.).

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd powołał art. 98 §1 i §3 k.p.c. w związku z art. 3 ust. 2 pkt 1, art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016r. poz. 623), § 2 ust. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804) i art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 225, poz. 1635 z póź. zm.).

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana zaskarżając wyrok w całości, zarzucając:

1. Naruszenie przepisów postępowania:

a) art. 233 § 1 k.p.c. przez:

- błędną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie przejawiającą się w ustaleniu przez Sąd I instancji, że pozwanemu znana była treść aneksów do umowy podwykonawczej zawartej przez powoda z wykonawcą, w sytuacji gdy wśród dowodów uznanych przez Sąd Okręgowy za wiarygodne brak jest dowodów potwierdzających tę okoliczność, a Sąd nie wskazuje na jakiej podstawie poczynił takie ustalenia, w szczególności z jakiego konkretnie źródła pozwany miał czerpać wiedzę dotyczącą istotnych postanowień ww. aneksów;

- błędną oraz wewnętrznie sprzeczną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie przejawiającą się w przyjęciu, że pozwanemu znana była treść aneksów do umowy podwykonawczej w sytuacji, gdy z dowodów uznanych

przez Sąd za wiarygodne nic takiego nie wynika, a uznani za wiarygodnych świadkowie p. A. K. oraz D. L. zaprzeczyli takiej okoliczności;

-błędną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie przejawiającą się w przyjęciu, iż pozwany wyraził zgodę na zawarcie przez powoda z wykonawcą aneksów do umów podwykonawczych i oparcie takiego ustalenia na fakcie tolerowania przez pozwanego powoda na placu budowy, w sytuacji gdy więź łącząca powoda z wykonawcą pozostawała poza sferą Zainteresowań powoda i nie był on zobowiązany wykazywać zainteresowania tą kwestią, a obowiązek przedstawienia pozwanemu tekstu aneksów obciążał powoda;

2. Naruszenie przepisów prawa materialnego:

art. 647¹§ 3 i § 5 k.c. przez przyjęcie, że pozwany wyraził zgodę na zawarcie przez powoda z Wykonawcą aneksów do umowy podwykonawczej, w sytuacji gdy pozwanemu nie były znane istotne postanowienia tych aneksów;

-art. 65 § 1 k.c. przez przyjęcie, że pozwany tolerując obecność powoda na placu budowy wyraził zgodę na zawarcie przez powoda aneksów do umowy podwykonawczej, w sytuacji gdy charakter stosunku łączącego powoda z wykonawcą był dla pozwanego obojętny i pozwanego nie obciążał obowiązek ustalenia charakteru i treści tego stosunku.

Strona pozwana wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego -Skarbu Państwa kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa Procesowego na mecz -Skarbu Państwa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, według norm przepisanych za obie instancje.

Strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego i zważył co następuje:

Sąd pierwszej instancji w przekonujący sposób wskazał dlaczego stronie pozwanej powinna być znana treść aneksów do umowy podwykonawczej. Zarzut że więź łącząca powoda z wykonawcą pozostawała poza sferą zainteresowań powoda jest o tyle nieadekwatny, że strona pozwana uznawała wprost powoda za podwykonawcę Przedsiębiorstwa Budowlano – Usługowo – Handlowego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.. Istotą zaś sporu była kwestia wiedzy o zakresie robót dodatkowych objętych aneksami podpisanymi przez generalnego wykonawcę z powodem.

W orzecznictwie przeważa pogląd, że warunkiem powstania solidarnej odpowiedzialności inwestora wobec podwykonawcy jest możliwość poznania postanowień umowy wyznaczających zakres jego odpowiedzialności. Stanowisko takie Sąd Najwyższy przyjmował w wyrokach z dnia 20 czerwca 2007 r. II CSK 108/07 Legalis Numer 89617 , z dnia 23 kwietnia 2008 r. III CSK 287/07 Legalis Numer 127050 , z dnia 26 czerwca 2008 r II CSK 80/08 Legalis Numer 133160 oraz z dnia 17 lutego 2016 r. III CZP 108/15 Biuletyn SN - IC nr 3). W tym przypadku powód został zgłoszony jako podwykonawca. Wykonanie robót przez podwykonawcę odbywało się przy świadomości tego faktu przez nadzór inwestycyjny. Akceptowano obecność powoda na budowie. Ponadto nie było żadnych wątpliwości że to powód będzie wykonywał instalacje elektryczne i prace teletechniczne objęte umowami o roboty dodatkowe zawarte przez pozwanego z Generalnym Wykonawcą a zakres tych umów pokrywał się z aneksami zawartymi pomiędzy generalnym wykonawcą a powodem. Zgodę zaś na wykonanie prac dodatkowych inspektor nadzoru wyrażał po uzgodnieniach dokonanych także z powodem. Protokół odbioru pomiędzy generalnym wykonawcą z dnia 23 grudnia 2015r. powoływał roboty instalacyjne według umowy (...) z dnia 29 lipca 2014r. instalacje elektryczne i teletechniczne na kwotę 580275,98zł był podpisany przez inspektora nadzoru robót elektrycznych i teletechnicznych.k29-30 . Wcześniej były sporządzone protokoły na podstawie kosztorysów powykonawczych (...)/2015r.z dnia 27 listopada 2015r. k57 ,(...)/2015r.z dnia 17 listopada 2015r. k58, (...)/2015r.z dnia 12 listopada 2015r. k59, (...)//2015r.z dnia 27 listopada 2015r. k57 (...)/2015r.z dnia 12 listopada 2015r. k59, (...)/2015r.z dnia 23 listopada 2015r. k60 , (...)/2015r.z dnia 27 listopada 2015r. k46 (...)/2015r.z dnia 17 listopada 2015r. k45, (...)/2015r.z dnia 12 listopada 2015r. k44, (...)/2015r.z dnia 27 listopada 2015r. k43, (...)/2015r.z dnia 17 listopada 2015r. k42,(...)/2015r. z dnia 12 listopada 2015r. k41 ,(...)/2015r.z dnia 17 listopada 2015r. k40 nr (...)/2015r.z dnia 27 listopada 2015r. k39

(...)/2015r. z dnia 17 listopada 2015r. k38 nr (...)/2015r. z dnia 12 listopada 2015r. k37, nr (...) z dnia 23 listopada 2015r. k36, które podpisane przez powoda i inspektora nadzoru. Powoływały one nie tylko umowę podwykonawczą nr (...) (z błędną datą 18 stycznia 2015r.) lecz także aneksy nr (...) z dnia 15 kwietnia 2015r. nr (...)/2015r. z dnia 24 sierpnia 2015r. i (...)/2015r z dnia 30 października 2015r. Poza sporem zaś jest, że aneksy o takich numerach były zawarte tylko z powodem. Protokoły dotyczyły badań instalacji teletechnicznych i poprawności działania układów , instalacji i urządzeń. Protokół z dnia 27 listopada 2015r., w sprawie odbioru końcowego i przekazania do użytku inwestycji k-31 dotyczący robót teletechnicznych określał wartość robót na kwotę 26952617,75 zł wskazując , że roboty zostały wykonane do dnia 26 listopada 2015r. podpisał to także powód jako kierownik podwykonawców. Niewątpliwie inspektor nadzoru , który był upoważniony do wyrażania zgody na prace dodatkowe musiał mieć świadomość anektowania umowy podwykonawczej jak i miał świadomość zakresu robót dodatkowych wykonywanych przez powoda skoro nikt inny nie wykonywał elektrycznych i teletechnicznych objętych umowami o roboty uzupełniające z dnia 20 sierpnia 2015r. nr (...) k145 -155. Maile kierowane do powoda przez inspektora nadzoru i vice versa wskazują , że inspektor nadzoru miał świadomość wykonywania przez powoda prac dodatkowych i ich zakresu (k293-328). Dla skuteczności oświadczenia woli obejmującego zgodę, inwestora nie jest zresztą konieczne aby inwestor zapoznał się z istotnymi postanowieniami umowy podwykonawczej, wystarczy, że miał zapewnioną możliwość zapoznania się z tymi postanowieniami. Zgodnie z umową o pełnienie funkcji inspektora nadzoru decyzje o pracach dodatkowych inspektor mógł tylko podjąć za zgodą inwestora (k372). Biorąc zaś pod uwagę , że protokoły podpisane przez inspektora nadzoru powołują aneksy do umowy podwykonawczej i uwzględniając, że tylko powód wykonywał prace tego typu jako podwykonawca, to możliwość zapoznania się z aneksami jawi się jako oczywista. Istotne zaś postanowienia tych aneksów co do zakresu robót musiały się pokrywać z zakresami robót elektrycznych i teletechnicznych objętych umowami o roboty dodatkowe (uzupełniające) zawarte przez pozwaną z Generalnym Wykonawcą. Okoliczność złożenia oświadczenia przez powoda o braku zaległości w wypłacie należy wiązać z faktem, że faktura na rzecz Generalnego Wykonawcy była wystawiana przez podwykonawcę ok miesiąca od odbioru przez inwestora . W tym przypadku w chwili złożenia oświadczenia nie była jeszcze wystawiona i rozliczona ostatnia faktura, tak że oświadczenie było zgodne z prawdą. Brak jest jakichkolwiek dowodów by pozwany wystawił to oświadczenie w porozumieniu z Generalnym Wykonawcą celem wyłudzenia podwójnej wpłaty wynagrodzenia. Słusznie zaś Sąd Okręgowy zwracał uwagę , że oświadczenie to nie było równoznaczne z poświadczeniem spełnienia zobowiązań wynikających z realizacji przez podwykonawcę prac wykonywanych w ramach inwestycji zleconej Generalnemu Wykonawcy.

Nie można więc podzielić zarzutu naruszenia art. 233§1 k.p.c. a w konsekwencji zarzutu naruszenia art. art. 647¹§ 3 i § 5 k.c.

Z tych względów apelację jako niezasadną oddalono na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. przy zastosowaniu §2 pkt 7, §10 ust.1 pkt 2 oraz §15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015r. poz. 1804 ze zm.).

SSA Grzegorz Krężolek SSA Andrzej Szewczyk SSA Sławomir Jamróg